

Atklātā stunda “Pilsoniskā sabiedrība Latvijā un Eiropā”

Stundas mērķis: izzināt pilsoniskās sabiedrības būtību un daudzveidību parlamentārajā demokrātijā, kā arī izvērtēt savas, vienaudžu, Latvijas un Eiropas iedzīvotāju līdzdalības izpausmes. Izprast un argumentēt, kāpēc pilsoniskā līdzdalība ir vērtība un kāds ir tās pienesums kopienai un sabiedrībai.

Sasniedzamais rezultāts: jaunieši orientējas pilsonisko organizāciju dažādās formās, kritiski analizē nevalstiskās organizācijas Latvijā un Eiropā un to pienesumu demokrātiskās sabiedrības stiprināšanā, kā arī skaidro to sasniegumus un trūkumus.

Aktivitāte	laiks	Skolēna darbība/uzdevums	Skolotāja darbība	Jautājumi skolēniem
Ievads. Pilsoniskā sabiedrība - definīcija	3min	Iesaistās diskusijā par to, kas ir pilsoniskā sabiedrība.	Stundu ievada ar jautājumu – <i>kādās pilsoniskās organizācijās iesaistījušies Tavi klases biedri?</i> Aicina skolēnus raksturot klases biedru pilsoniskās aktivitātes. Secīgi aicina pašiem raksturot savu iesaisti pilsoniskās organizācijās. Veic kopsavilkumu par galvenajām pilsoniskās sabiedrības pazīmēm, veidojot definīciju. Galvenās pazīmes: vienoti mērķi, sadarbība ar domubiedriem, var veidoties organizācija (NVO), darbojas brīvprātīgi, sabiedrības vai kādas grupas interesēs, neiegūst peļņu, nestrādā valdības labā, ziedo savu laiku, idejas, līdzekļus. Pilsoniskās sabiedrības kodolu veido cilvēku attiecības ar valsti.	
Darbs grupās. Pilsoniskās organizācijas Latvijā un Eiropā	12min	Grupa saņem uzdevumu – identificēt vienu organizāciju Latvijā un vienu Eiropā ar līdzīgiem mērķiem. Grupa raksturo attiecīgās organizācijas un diskutē par tās panākumiem un ierobežojumiem. Pamato, kāds ir šo organizācijas ieguldījums sabiedrības labā.	Skolotāja parāda tabulu ar daudzveidīgo pilsonisko organizāciju iespējamo daudzveidību. Pasvīturo, ka stundā uzmanība būs pievērsta organizāciju mērķiem un to sasniegšanai. Skolēnus sadala <u>8 grupās</u> . Katrai grupai piešķir vienu no organizāciju mērķiem . Aicina izvēlēties vismaz vienu organizāciju Latvijā un vismaz vienu Eiropā. Kopīgi raksturot tās darbību, sasniegumus un problēmas. Aicina izmantot Latvijas Pilsoniskās alianses mājas lapu, lai iegūtu priekšstatu par	

			<p>pilsoniskās sabiedrības daudzveidību Latvijā nvo.lv Latvijas Pilsoniskā alianse</p> <p>Lai iegūtu informāciju un priekšstatu par pilsonisko sabiedrību Eiropā, izmantot šo informācijas resursu State Of Civil Society Report 2020 (civicus.org)</p>	
Pilsonisko organizāciju darbība nedemokrātiskās valstīs	5min	Iesaistās diskusijā par pilsonisko organizāciju darbības ierobežojumiem Eiropā un pasaulē.	Izmantojot organizācijas Civicus ziņojumu, iepazīstina ar pilsoniskās sabiedrības ierobežojumiem un apdraudējumiem nedemokrātiskās valstīs. Informācijai un vizualizācijai izmantojami materiāli no Civicus Monitor 2020	<ul style="list-style-type: none"> • Kādās valstīs ir vērojami acīmredzami pilsonisko organizāciju un kustību ierobežojumi? • Vai ES ir vērojami pilsoniskās līdzdalības ierobežojumi? • Vai varat nosaukt kādus pilsoniski aktīvus cilvēkus, kuriem bija jācieš no apcietinājuma un vardarbības savu uzskatu dēļ?
Konference par Eiropas nākotni (darbs ar interneta vietni)	15min	<u>Grupās kopīgi</u> analizē iesniegtos priekšlikumus Eiropas nākotnes konferences vietnē. Izvēlas 1-2 priekšlikumus, kurus uzskata par nozīmīgiem Latvijas un Eiropas nākotnei. Diskusijā pamato izvēli.	Iepazīstina skolēnus ar Konferenci par Eiropas nākotni nepieciešamību un nozīmi. Norāda uz Konferenci īpaši izveidoto vietni: Konference par Eiropas nākotni (europa.eu) Sadala skolēnus 10 grupās un aicina iepazīties ar daļu no pieteiktiem priekšlikumiem un izvēlēties 1-2, kuru nozīmi Latvijai un Eiropai pamato. Pēc darba ar interneta resursu vada diskusiju.	<ul style="list-style-type: none"> • Vai jūsuprāt šī konference veicina pilsonisko līdzdalību? • Vai minētās jomas ir nozīmīgas arī Latvijai? • Vai iesniegtie priekšlikumi ir izpildāmi? • Vai šo konferenci var uzskatīt par līdzdalību lēmumu pieņemšanu Eiropas līmenī? • Vai šādu konferenci būtu jāsarīko par Latvijas nākotni?

Kopsavilkums. Noslēguma diskusija.	5min	Iesaistās noslēguma diskusijā, izdara secinājumus.	Veic stundas kopsavilkumu, akcentējot pilsoniskās sabiedrības lomu parlamentārajā demokrātijā un pastāvošos ierobežojumus pilsoņu līdzdalībai un NVO pasaulē. Aicina savus priekšlikumus Eiropas nākotnei izvietot Konferences vietnē. Uzdod noslēdzošos jautājumus.	<ul style="list-style-type: none"> • Vai mūsu klases jaunieši ir aktīvi iesaistījušies NVO, pilsoniskajās aktivitātēs? • Vai mūsu klases jaunieši ir piedalījušies lemsanā par skolas vai kopienas dzīvi? • Kādas idejas mēs varētu īstenot no šodien dzirdētajām? • Cik daudz laika veltām brīvprātīgajam darbam, palīdzot un atbalstot citus?
<p>Viens no visaptverošākajiem ziņojumiem par pilsonisko sabiedrību pasaulē: State Of Civil Society Report 2020 (civicus.org) Ziņojums par pilsoniskās sabiedrības ierobežojumiem un apdraudējumiem: Civicus Monitor 2020 Informācija par Latvijas NVO. Latvijas Pilsoniskā alianse: nvo.lv Latvijas Pilsoniskā alianse</p> <p>Informācija par dažām nozīmīgākajām pilsoniskajām organizācijām: Mana balss ManaBalss.lv - līdzdalības platforma Latvijas Jaunatnes padome Sākums Latvija Jaunatnes Padome (ljp.lv) Eiropas Kustība Latvijā (eiropaskustiba.lv) Klubs “Māja” : KLUBS "MĀJA" – jaunatne vienotai Eiropai (klubsmaja.lv)</p> <p>Reģionālie NVO atbalsta centri: Dienvidlatgales NVO atbalsta centrs Dienvidlatgales NVO atbalsta centrs, DNVOAC (nvoc.lv) Kurzemes NVO atbalsta centrs Kurzemes NVO centrs – Demokrātijai ir, kur augt! Zemgales NVO atbalsta centrs Zemgales NVO centrs (zemgalei.lv)</p> <p>Vietējās rīcības grupas: Vietējās rīcības grupas un LEADER Lauku tīkls (laukutikls.lv)</p>				

Tabula: Pilsoniskās līdzdalības organizāciju iedalījums

Organizāciju veidi (dalījums pēc)	Pazīmes	Piemēri (Latvijā un Eiropā)
Funkcijām	<ul style="list-style-type: none"> - pakalpojumu (palīdzība sociāli ievainojamām grupām) - aizstāvības (dabas un vides) - uzraudzības/sargsuņa (patērētāju tiesības) - starpniecības (fondi) - pašpalīdzības (pacientu sevis aizsardzības) - kopienu veidojošas (amatieru mūziķu) - politiskās līdzdalības (protesta kustības) - personālās izaugsmes (religiskās kopienas)	
Attiecībām ar sabiedrību	<ul style="list-style-type: none"> - lojālas (valsti papildinošas/aizstājošas) - izejas (minoritāšu asociācijas) - balss (cilvēktiesību grupas)	
Attiecībām ar citiem spēlētājiem	<ul style="list-style-type: none"> - korporatīvas (daļa no lielākas sistēmas) - plurālistiskas (darbojas neatkarīgi)	
Organizācijas struktūras	<ul style="list-style-type: none"> - asociācijas (vertikāla) - fondi (hierarhiska) - organizācija, kurai ir ārējs īpašnieks (kompānijas)	
Mērķiem	<ul style="list-style-type: none"> - labklājība - pētniecība - izglītība - kultūra - vides un dabas aizsardzība - sports - cilvēktiesības - reliģiskas	
Organizācijas pakāpes	<ul style="list-style-type: none"> - spontāna pilsoniskā sabiedrība - kustības - organizācijas - institūcijas	